

‘Wees voorzichtig met CE-markering’

Impressie van het tentoonstellingsgebouw in Brussel.

THEMAMIDDAG OVER NORM VOOR CONSTRUCTIEHOUT

Met ingang van 1 september 2007 wordt de CE-markering voor constructiehout verplicht. Deze norm NEN-EN 14081 gaat ook gelden voor producten die vallen onder de gebruiksvoorschriften uit de bouwverordening en producten uit de GWW-sector. SHR Hout Research en Stichting Keuringshout SKH hielden 20 september een themamiddag over dit onderwerp. Er was aandacht voor de regelgeving en voor de CE-markering in de praktijk.

De Engelstalige norm NEN-EN 14081, waarop de CE-markering is gebaseerd, beschrijft de specificaties waaraan constructiehout moet voldoen voordat het de markt op mag. De norm bestaat uit vier delen en is van belang voor fabrikanten, leveranciers, importeurs, handelaren en verwerkers van gezaagd massief constructiehout. Verder is deze vorm van belang voor ontwerpers, constructeurs en bouwers die deze materialen gebruiken en keurings- en certificatie-instellingen op dit gebied. In de CE-markering voor hout voor constructieve toepassing is het hout ingedeeld in sterkteklassen, waarin aspecten zoals buigsterkte, druksterkte, treksterkte en stijfheid, zowel evenwijdig aan de vezel als loodrecht op de vezel, zijn verwerkt. Het gaat bij deze norm om massief hout met een rechthoekige doorsne-

de. Het hout kan zowel verduurzaamd als niet-verduurzaamd zijn en het is niet brandvertragend behandeld.

Producenteigen verklaring

Na een korte inleiding door Rients Wigboldus, directeur van SHR en SKH, ging André Jorissen van SHR in op de regelgeving en eisen met betrekking tot CE-markering. In een algemeen kader werden zowel het Bouwbesluit als de Richtlijn Bouwproducten behandeld. De bedoeling van de CE-markering is, dat de houthandel zich meer bewust wordt van zijn verantwoordelijkheden. Waar komt het hout vandaan? Wat gebeurt er bij ons intern mee? Hoe gaat het de deur uit? En: waar gaat het hout heen en met welk doel (traceerbaarheid)? De CE-markering is altijd een producenteigen verklaring. Door

het aanbrenge van de CE-markering verklaart de producent dat het product met een voorgeschreven nauwkeurigheid is getoetst conform voorgeschreven procedures waarin de relevante Publiekrechtelijke Europese eisen (de fundamentele eisen) van de Europese richtlijn bouwproducten, zijn betrokken. Bovendien betekent de CE-markering dat het product zonder beperkingen verhandelbaar is binnen de economische ruimte. Voor een vrij handelsverkeer in Europa moeten alle producten in de EU op termijn zijn voorzien van CE-markering. Jorissen benadrukte dat het CE-merk niet meer is dan een 'paspoort' waarin de prestaties van een bouwproduct staan vermeld, zonder dat deze prestaties hoeven te voldoen aan de per lidstaat vastgestelde minimum eisen. "Bij toepassing van een product met CE-markering zal dit 'paspoort' moeten worden overlegd om aan te tonen dat minimaal wordt voldaan aan de bouwbesluit-eisen (Nederland) voor de betreffende toepassing." Kortom, zo waarschuwde Jorissen zijn toehoorders: "Wees voorzichtig met CE. Want de CE voldoet misschien niet aan de in Nederland gestelde eisen." Immers, de richtlijn bouwproducten geeft geen grenswaarde voor de betreffende eigenschap van het product, maar geeft slechts aan welke eigenschappen van belang zijn, hoe deze eigenschappen moeten worden bepaald en de nauwkeurigheid die bij het bepalen moet worden gehaald.

Beeldvorming

Uiteindelijk moet de CE-markering voor constructief toegepast hout bijdragen aan een moderne beeldvorming van het product hout. Hierin past dat de constructieve ontwerper weet welke kwaliteiten (sterkte en stijfheid) ter beschikking staan en dat deze er ook vanuit kan gaan dat de gekozen kwaliteit uiteindelijk wordt toegepast. Daarin past het markeren van elk constructief toegepast element. Een belangrijk onderdeel van de op elk deel aan te brengen CE-markering wordt dan ook gevormd door de sterkteklasse. Het bepalen van de sterkteklasse kan visueel en machinaal. Beide mogelijkheden worden via genoemde geharmoniseerde Europese norm EN 14081 afgedekt. Hierbij moet wel worden opgemerkt, dat de mogelijkheid tot het visueel indelen in sterkteklassen (visueel sorteren) niet zo strikt is geregeld als het machinaal sorteren. Dat heeft zeker een historische achtergrond: visueel sorteren doen we al lang en meent elk Europees land dan ook zelf perfect te kunnen. De mogelijkheid tot machinaal sorteren is van veel recentere datum en is daardoor veel eenduidiger te regelen. Ten aanzien van het visu-

eel sorteren wordt in EN 14081 uitsluitend geregeld hoe een Nationale Norm voor het uitvoeren van deze sortering moet zijn opgebouwd. Dit leidt voor Nederland tot een nieuwe norm voor

Indoor Sportcentrum Eindhoven (foto: Adviesbureau Lünig).

het visueel sorteren van constructief toegepast hout (NEN 5499) gebaseerd op de in Noord Europa gebruikte norm INSTA 142. Via de INSTA 142 wordt ingeschaald in de sterkteklassen T0 t/m T4, die via de Europese Norm EN 1912 een rechtstreekse verbinding hebben met de Europese sterkteklassen (C-klassen).

Praktijk

Vervolgens gingen Evan Buytendijk en Jan Dubeelaar, beiden werkzaam bij SKH, in op de praktijk.

Constructie van het Planetarium in Artis (foto: Adviesbureau Lünig).

Zo was er aandacht voor de certificeringprocedure. Voor de producent zijn diverse taken weggelegd. Denk aan het maken, opzetten, documenteren, onderhouden, implementeren en evalueren van een Factory Production Control (FPC), het

opstellen van een testplan, het inschakelen van een Notified Body, het merken van het hout en vervolgens het regelmatig beoordelen en inspecteren conform de FPC. Een houthandelaar staan verschillende soorten handel ter beschikking:

- Inkopen van op sterkte gesorteerd hout, voorzien van een CE-markering, en dit zonder bewerkingen doorverkopen;
- Inkopen van op sterkte gesorteerd hout, voorzien van een CE-markering, en dit na bewerking doorverkopen. Indien er meer bewerkingen zijn dan alleen afkorten, dan moet vrijwel altijd minimaal opnieuw worden gemerkt en vaak opnieuw worden gesorteerd (en gemerkt).
Bijvoorbeeld: minimaal schaven leidt niet tot een andere sterkteklasse en in dit geval kan na het schaven dan ook worden volstaan met het aanbrengen van de oorspronkelijk aanwezige CE-markering (met eigen referentie). Indien er 'veel' wordt afgeschaafd of het element over de lengte wordt doorgezaagd, moet opnieuw worden gesorteerd en gemerkt. In dit geval is de handelaar producent geworden.
- Inkopen van ongesorteerd hout. Deze handelaar moet, na eventueel uit te voeren bewerkingen, zorgdragen voor de sortering en de CE-markering.

Notified Bodies

Een grote rol in het proces om te komen tot de CE-markering spelen de zogenaamde Notified Bodies. Dit zijn instituten zoals SKH, die de producten moet testen aan de hand van de norm. De begeleiding bij het proces van het aanbrengen van de CE-markering is door de Europese Unie gedifferentieerd van 'volledig eigen verklaring zonder enige externe controle' (komt bij allerlei producten voor, zoals speelgoedberen uit China) tot 'zware eisen aan FPC (extern gecontroleerde interne kwaliteitsbewaking) met continue externe controle'. Ten aanzien van de CE-markering voor constructief toegepast hout is een systeem met 'zware eisen aan FPC (extern gecontroleerd) met initiële inspectie (aantal keren per jaar)' voorgeschreven. De externe controle op de FPC en de initiële inspectie is voorbehouden aan een Notified Body.

Positioneren

Er is nog heel wat te doen. Ten eerste zal elke houthandelaar zichzelf in de markt moeten positioneren. Ben ik uitsluitend een doorgeefluik of ben ik (zo nu en dan) ook producent? Indien ik als handelaar moet concluderen, dat ik ook

producent ben, moet ik gaan onderzoeken (en besluiten) hoe ik de CE-markering op de door mij geproduceerde elementen ga regelen? Ga ik zelf sorteren? Zo ja, doe ik dat visueel of machinaal? Waar vind ik voldoende opgeleide (gekwalificeerde) sorteerdere indien ik besluit het visueel te gaan doen of moet ik mensen (intern), bijvoorbeeld via het HOC (Hout Opleidings Instituut) gaan opleiden? Of kies ik, vanwege de mogelijkheid om het hout uiteindelijk meer optimaal te kunnen gebruiken in termen van sterkte en stijfheid, toch voor een systeem waarbij

Constructie van een kerktoeren in Benshop.

mechanisch sorteren een hoofdrol speelt? Heb ik in dit laatste geval zoveel te doen om zelfstandig een zogenaamde 'in-line'-machine op te gaan stellen, besteed ik het uit aan een bedrijf met voldoende capaciteit of zijn de volumes zo klein dat een handmatig apparaat (bijvoorbeeld de MTG van Brookhuis) voldoende soelaas biedt? Vragen te over dus. Veel werk aan de winkel om op 1 september 2007 goed voorbereid aan de start te staan.

Levendige discussie

Na beide presentaties ontstond er een levendige discussie. De ruim honderd deelnemers voerden discussies tot in detail ("Hoe moet ik de CE-markering aanbrengen?") tot meer algemeen van aard ("Lopen we in Nederland niet voor de muziek uit?"). Duidelijk werd dat het onderwerp echt gaat leven. Dat mag eigenlijk ook wel, zo'n vijftien jaar na de invoering van het Bouwbesluit (woningwet), waarvan op nationaal Nederlands niveau één van de gevolgen is dat van elk constructief toegepast element uit het oogpunt van veiligheid bekend moet zijn wat de potentiële prestaties zijn. ■